

24. ՉԱՐ ՔՈՍԵՆ

Քոսին է՞ծ կ'էղի ու կնիկ մի:

Է՞ծ Քոսեն է կըսե. - Է՛ծ, գնա էլի Գիլու տանիս, արժա քզի:

Կ'էլի կէրթա:

Օրերուց օր մի Գել կըսե. - Է՛ծ, քզի կուտիմ, մի գնա իմ տանիս: Քոսի խաթրի համար չէղի, քզի կուտիմ:

Կիգա կըսե. - Քոսա՛, Գել էսօր ընծի գըֆ տվիր է, օր ընծի կուտե, էլ չէրթամ էնոր տանիս, արժում:

Քոսեն կըսե. - Դու գնա արժա, օր էնի քզի կերավ, ես հողա էիմ:

Կէրթա կ'արժա, Գել կուտե գէ՛ծ: Կը թորկե երկու չոր կոտոշ:

- Ջանըմ, - կըսե, - Գել իմա՞լ զիմ է՞ծ կերավ, հէսօր կէրթամ զԳելու տուն փլում, առնիմ զԳել իգամ:

Կէլի կիշկա ծակեն, կը տեսնա ի՞նչ, օր Գել նստուկ է հանդե ուր տուն:

Կէլի կըսե. - Տղա՛, տղա՛, գնա դարբնին ըսե՛ փետատ ու թիակ թը շինա, ընծի իմ ծակեն հնա, ոլա ես պտի էլիմ դուս, թե սպաննիմ, թե մնամ:

Գելն ա, կէրթա կիգա, կը զարկվի դուռ, համա կը փսթա, կը պատի գետին, Քոսա դու շլկա ու առ բե:

Ռեսի տղեն կիգա առեջ կըսե. - Քոսա՛, էղի ի՞նչ է:

Կըսե. - Բճրճաքաթե պճզն է:

Կըսե. - Թի խազար մաքի է, կէնե երկու խազար, ծնուկ մաքի մի տուր, տար թող մըջ քու օջիւրին:

Կէլի էտտեղեն ծնուկ մաքի մի կը տա Քոսին, Գել կը տանի կը թողնա մըջ օջիւրին:

Կնիկ կըսե. - Բարոշ թալ վըր թունդոան, Գելի գլոխ վանք, տանք ռեսի լաճ, տանի թալե մըջ ուր օխչոին. բարանքաթե պանգն է:

Կ'էլի բռնա Գելու չորս ոտք՝ կը զարկե եման քրի մեջ: Գել ուր փռչեր կը թողա, Կէլի կը նստա տան վերին դին, էլ չ'իշխնա ընկի դուս, տկլոգ է:

Ռեսի տղեն կիգա, կառնե զբարանքաթե պանգ, կը տանի թողէ մըջ ուր օխչոին: Ձհարիր քլոխ օխչար հըմեն կը խեղդա, կը բերե քոմա դառն հետև:

Սաբախտան ռեսի տղեն Կէլի լերթա, կը տեսի օր թնդում չի կա, էնքան օր հեռելցիր է: Ձեռ կիտա դուռ, դուռ չէրթա ետ:

Էդ ռեսի տղեն կըսե. - Մարդիկ, էկեք մըր հերդսի փաթեր քակեք:

Կէլին հերդսի փաթեր կը քակեն, կը տեսնին ի՞նչ, Գել մի ու գոռոտ է՝ մի, կը փախնի չուեր ու Գել խեչ:

Կիշկա, օջ օխչար հմեն խեղդուկ, լցուկ վըր իրարու:

Կիգա քոսին կըսե. - Ես քու կնիկ կառիմ էրթամ ընծիկ, դու էրկու խարիր օխչար ընծի գայ էրիր:

Քոսեն է, կիգա զուր կնկա շորեր կը հագնի, կէղի կնիկ, կը նստի չախրակ կը մանե:

Չիրկուն չափտա ե՞փ կէղի, օր Քոսի կնիկ տանի ուրան, զուր հեյֆն առնի:

Կիգա կըսե. - Քոսի՛ կնիկ, Քոսեն հու՞ր է:

Կըսե. - Կարիմ զքու պատանք, զքու Քոսին, ես խաբա՞ր եմ՝ Քոսեն հու՞ր է:

Կէլի գիշեր, զՔոսեն կառնի կերթա, կը տեսի օր Քոսեն է:

Քոսեն է՝ կէլի զռեսի տղեն փռչմիշ կէնե ու կը փախի:

Կը փախի, Գուճրախ խարսնիքի մի ռաստ կիգա:

Կէլի կերթա կը մտնի մարագ մի, խըճոճ մի խուրճ կը վերու, հերկեն կը պառկի հոտի: Չարս ու փեսեն կը բերին էտտեղ:

Փեսեն կըսե. - Ախչի՛, ուտենք-խմենք, նո՞ր գանք քեֆ էնինք, թե քեֆ էնինք, նոր ուտինք:

Կէլի էտտեղ, ուշիկ կնկա գլոխ կը դնա վըր խոտի խըճմին, կերթա, կիգա:

Կըսե. - Ախչի, ծիանա՞կ իգամ, թե իշանակ:

Կըսե. - Չիանակ արի:

Իմալ օր կը խրխնջա կիգա, Քոսեն կըսե. - Դե շա, միրա՛թ, դե շա, միրա՛թ:

Խարս ու փեսեն կը վախենան, կը փախնին, Քոսեն կելնի, կը ժողվե հուր ու մուր, ու դե յալա՛, մարքեն: Կելի կիգա դարի մի գլոխ, քողու մի ռաստ կիգա:

Կը տեսնա, օր բեռ մի ռուբ բարձե վըր իշուռ, էն դեհեն կիգա:

Կըսե. - Քիրվո՛, էդ քու բեռ ի՞նչ է, բարձեր ես քու իշու վրեն, կիգաս:

Կըսե. - Դըմա է:

Կըսե. - Դըման ի՞նչ է:

Կըսե. - Հորի դու աշխրբեն չե՞ս, դըման ռուբ է:

Կըսե. - Փշու մի դիր իմ բերնին խմիմ, տեսնի՞ք էտոր քաղցրութեն ի՞նչ է:

Գըղի քոսա, դիր քու բերնին խմա ու թող գբեռ, թը պատի գետին, Քոսեն կը փախի ու քուրդ կը լարա հետև, կը բերա խարսընքտուն մի:

Քոսեն կը փախի, կը մտի էդ տուն: Կը տեսնա օր հըլման խրխիսի աման, եղ ու խալվոր թոնդրան ին: Ոտ կը մտցա խարչըկաթ ու գըմփցու թոնդիր, թոզ ու դուման կելի, տա վըր խարսնխուրերուն:

Կըսե. - Քոսա՛, հո՞րի իմալ էրիր:

Կըսե. - Քուրթ լարեց իմ հետև, ես փախա, էկա իմ ոտ քիսավ խարչկաթ, պատավ թոնդիր էմալ թոզ ու դուման տվից վըր ձգի:

Կելին գքուրթ կը բռնին, սերսուփ մի կը ծեծին:

Քուրթ կըսե. - Տնավեր, ձեր հայն էրից, հորի՞ դուբ զհայն թողիք, ընծի կը ծեծեք:

Կըսե. - Ընչի՞ դու գմեր հայն լնրիր, օր էկավ դիպավ մեր թոնդիր պատավ, հայն ի՞նչ էր էրիր քզի:

Քոսեն կերթա՛ օր կնիկ մի, քառսուն հավ, քառսուն ծագ կթոնիմ՝ հետևեն է:

Կըսե. - Քոսա՛, մըռնիմ քզի, արի իմ կոթնին մուղաթ կաց, ես էրթամ քաղքի շուկեն, պըտտիմ, իգամ:

Կը բերե էրկու լարան կցե հիրար, կոթան հավ կապե ու ծագեր հետև մեկ մեկու կը կապե ու կը բքի:

Կը տեսնա, օր առծիվ էնդեխեն կիգա, կը վերու զկոթան հավ քառսուն ծագով ու կը թռնի:

Քոսա, դու փետ մի զար արծվուն: Փետ չը դիպի առծվուն, կը դիպի ուր քլոխ, կը կոտորի:

Էդ կնիկ կիգա, կը տեսնի նա ծագ, նա հավ:

Կըսե. - Քոսա՛, հու՞ր ի ծագեր:

Կըսե. - Ես քու ծագերու դարդ չիմ, առծիվ էկավ տարավ, զարկի արծվուն, չը քիսավ, քիսավ՝ իմ գլոխ կոտրավ, իմ գլխու դարդն իմ:

Կէրթա քաղքի մի մեջ. կը տեսի մուլե մի քառսուն էշ տնի հանջև ուրին, էտ քաղքի մեջ կը կոտտի:

Մուլեն կըսե. - Քոսա՛, արի գըզի բռնիմ ընծի իշարած, հիսուն դուռուշ կիտամ, տար գիմ էշեր արծա ու արի:

Էնտեղեն կը տանի գէտ քառսուն էշ:

Կը տանի բաղնի մի գլոխ, ամեկ կը գլթա ու կը թալա տակ: Հմեն կը փիտնան:

Աղեն կիգա կը տեսնա, օր քառսուն էշ փիցած: Մեկ քոսեն կայնե բաղնի գլոխ ու թամաշա կ'էնա:

Կէրթան, ջուխաբ կը տանին մուլին:

Կըսեն. - Մուլա՛, մուլա՛, չսի՞ս, քու քառսուն էշ փիցած ու Քոսեն էլ բաղնին պատի տակ ու մեռիր:

Մուլեն կիգա՝ ի՞նչ տեսնա. իշվանք հողի ու Քոսեն լե փալա մի պառեկին, պատե հողի ու մեռի:

Կըսե. - Քոսա՛, դու էլի վե, թող իմ իշվանք փիտնան, համա դու չմեռիս, ջահնամ գիմ իշվանք:

Քոսեն է՝ կ'էլնի մոր կէրթա ուր տուն: Էն կը հասնի ուր մուրագին դուն էլ՝ քո:

